

Гармаш Сергій Володимирович

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

(м. Харків)

***ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ
ЇХНЬОГО ВИРІШЕННЯ З ТОЧКИ ЗОРУ ВПЛИВУ ЛЮДСЬКОГО ЧИННИКА***

Відомо, що жити у суспільстві і бути вільним від суспільства неможливо. Теж саме правомірно стверджувати і про життя у сучасному світі в умовах глобалізації з його позитивними та негативними тенденціями. Зокрема, про євроінтеграційні процеси, які стали основним трендом останнього десятиліття в умовах глобалізації.

Слід зазначити, що «... на сьогодні особливостями глобалізації стали: використання цифрових технологій, комп'ютеризація, волоконна оптика, Інтернет. Розуміло, що в інформаційному, комунікативному сенсах світ приходить до справжньої глобалізації на сучасному етапі свого розвитку, коли забезпечується можливість обробки інформації у реальному масштабі часу. Комунікаційні можливості нових технологій знизили витрати розповсюдження інформації на різних рівнях: на рівні міжособистісних зв'язків, виробничих зв'язків та міжнародних контактів [1, с. 313]. Формується глобальна економіка, яка отримала назву метоекономіки, а сучасну глобалізацію можна з повним правом назвати «інформаційною глобалізацією».

Оскільки, на нашу думку, саме людський чинник відіграє ключову роль у цих процесах, «... слід зазначити, що в умовах глобалізації світової економіки, вільного руху капіталу, пересування трудових ресурсів, розвитку високих технологій та загострення конкуренції саме людський капітал є головним інтенсивним фактором конкурентних переваг країн, що здійснюють у нього значні інвестиції, залучаючи висококваліфікованих спеціалістів - креативний потенціал синергетичного розвитку країни, створюють для них відповідні умови життя та праці» [2, с. 74]. Отже, «... людський капітал – це інтенсивний синтетичний і складний продуктивний фактор розвитку економіки та суспільства, який включає в себе креативні трудові ресурси, інноваційну систему, високопродуктивні накопичені знання, системи забезпечення професійною інформацією, інструменти інтелектуальної та організованої праці, якість життя та інтелектуальної діяльності, які забезпечують ефективне функціонування людського капіталу. Іншими словами, людський капітал – це креативні професіонали, інтелект, знання, якісна і високопродуктивна праця, висока якість життя» [6].

У такому разі викликає занепокоєння ставлення у нашій країні саме до цього рушійного фактору розвитку не тільки економіки, а й країни в цілому. Згідно статистики на сьогодні середня платня в Україні за час праці складає 18, 8 грн. або 60 євроцентів. За цим показником Україна посягає останнє місце у Європі. Серед країн ЄС найменша платня за

годину праці у Болгарії – 4,5 євро або 140 грн., у країнах Балтії – 7,5 євро, а в країнах Скандинавії – 42 євро або 1335 грн. – мінімальна пенсія в Україні [5]. Безумовно, що таке ганебне становище по відношенню до оплачування праці в Україні та отриманий нещодавно безвіз стали мотиватором масштабної трудової міграції: мільйони працездатних людей у працездатному віці, які вміють та хочуть працювати, змушені від'їжджати працювати за кордон. Відтік «мозків» та «рук» не сприятиме ані розвитку економіки, ані майбутньому країні, оскільки більшість з цього людського капіталу вже до України не повернеться. Складеться таке враження, що йде планомірне вивільнення території від її населення, яке склало б її майбутнє.

Щодо самої високої платні у країнах Скандинавії, слід зазначити, що до 70-х років ХХ століття Норвегія була однією з бідних країн Європи. Все змінилося з відкриттям нафтових родовищ у країні. Нафта, як і всі природні ресурси, було оголошено власністю народу. Гроші від нафтових прибутків йдуть на соціальні програми та в Фонд Загального Благоденства. Зараз ВВП в Норвегії на душу населення складає 40 тис. дол., за 30 років прибуток країни склав 454,5 млрд. дол. На особистий рахунок кожного норвежця надходить відрахування від отриманого прибутку від нафти. На сьогодні ці відрахування складають більше 100 тис. дол. у кожного норвежця [7]. Коли в Україні за часи незалежності одна банда можновладців, яка є більш цинічною та ненажерливою, замінює іншу банду, яка є менш пристосованою до змін, а 95 % національного багатства належить 5 % населення; коли більшість населення є за своєю природою населенням «виживання»; коли країна заганняється у боргове ярмо кредитування міжнародними фондами (у 2017 році Україна виплатила МВФ більше, ніж отримала кредиту [8] при руйнівному занепаді промисловості); коли менеджмент країни ототожнює себе зі своїми посадами та вживає усі важелі держресурсу для власного збагачення (особисті рахунки в офшорних зонах, ганебні скандали навкруги дитячих благодійних фондів, історія з НАБУ з перенаправленням фінансових потоків у власних інтересах), – за цих обставин країна розглядається її «менеджерами» як тимчасово джерело їхнього власного збагачення. Можна прикривати свої ганебні вчинки і виправдовуватися бойовими діями на Сході країни, анексією частини її території, але вчинки можновладців кажуть влучніше за слова: мільярдні надприбутки «військової економіки» з її непрозорістю та монополією тільки підтверджують, що «... в нашій країні поняття «влада», «бізнес» та «кримінал» давно та надовго стали тотожними поняттями, то перш за все, персональну відповідальність повинні нести ті, хто цинічно наживався і продовжує наживатися за рахунок інтересів країни» [3, с. 18].

«Вочевидь, що за кожною дією стоять певні сили з певними інтересами, а вже наскільки збігається векторна направленість цих інтересів буде залежати вдалим чи навпаки буде втілення цих зусиль. На цьому етапі безперечним рушійним або руйнівним фактором

виступає людський капітал, який можна розглядати на різних ієрархічних рівнях. І це особливо проявляється у наш швидкоплинний час трансформаційних перетворень, коли цей самий час можливо або згаяти, або використати з максимальною віддачею ... для розвитку країни» [2, с. 74]. Отже, «... слід завжди пам'ятати, що неможливо побудувати ефективну економіку без морального виміру усіх учасників процесу» [4, с. 193], якщо ми дійсно прагнемо стати дійсно європейською країною.

Література:

1. Гармаш С. В. Проблеми реформування українського суспільства в умовах глобалізації світової економіки та динамічної невизначеності факторів зовнішнього середовища / С. В. Гармаш // Дослідження та оптимізація економічних процесів: кол. монографія / За ред. О. В. Манойленка. – Харків: «Щедра садиба плюс», 2014. – 517 с.: іл. – С. 313-322.
2. Гармаш С. В. Людський капітал як рушійний фактор розвитку економіки, суспільства і країни в цілому / С. В. Гармаш // Труди XII-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів (Оптимум – 2016)», 6-8 грудня, 2016 р. – Х.: НТУ «ХПІ», 2016 р. – С. 74-75.
3. Гармаш С. В. Відсутність персональної відповідальності як мотиватор безладдя та беззаконня / С. В. Гармаш // Труди V-ої Міжнародної науково-практичної Internet-конференції студентів та молодих вчених «Стратегія інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність» 20 грудня 2014 р. – Х.: НТУ «ХПІ», 2014 р. – С. 18-19.
4. Гармаш С. В. Оцінка соціально-економічної ситуації на основі аналізу статистичних показників (на прикладі України) / С. В. Гармаш // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХПІ». – 2013. - № 66 (1039) - С. 190-195.
5. Какую среднюю зарплату получают украинцы по сравнению с европейцами [Электронный ресурс] // Режим доступа: <https://telegraf.com.ua/biznes/finansyi/3782350-kakuyu-srednyuyu-zarplatu-poluchayut-ukraintsyi-po-sravneniyu-s-evropeytsami.html>
6. Корчагин Ю. А. Человеческий капитал – интенсивный социально-экономический фактор развития личности, экономики, общества и государственности. Доклад в ВШЭ // Электронный доступ: <http://www.lerc.ru/?part=articles&art=3&page=35>
7. Норвегия. Реальность Норвегии – Мечта для России. [Электронный ресурс] // Режим доступа: <https://prizrak777.livejournal.com/166224.html>
8. Цього року Україна виплатила МВФ більше, ніж отримала кредиту. Електронний ресурс] // Режим доступу: https://24tv.ua/tsogo_roku_ukrayina_viplatila_mvfv_bilshe_nizh_otrimala_kreditu_n896997